

ДСТУ 3910—99
(ГОСТ 17.9.1.1—99)

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

Охорона природи
Поводження з відходами

КЛАСИФІКАЦІЯ ВІДХОДІВ

Порядок найменування відходів
за генетичним принципом
і віднесення їх до класифікаційних категорій

Видання офіційне

ДЕРЖСТАНДАРТ УКРАЇНИ
Київ

ПЕРЕДМОВА

1 РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО Чернівецьким державним науково-технічним центром з міжгалузевих і регіональних проблем екологічної безпеки та ресурсозбереження (ДНТЦ «Екоресурс»), Міждержавним технічним комітетом зі стандартизації «Вторинні матеріальні ресурси» (МТК 349), Міждержавним технічним комітетом зі стандартизації «Управління станом довкілля» (МТК 508), Київським інститутом промислової екології (ІПЕ), Всеросійським науково-дослідним інститутом стандартизації, інформації і сертифікації сировини, матеріалів та речовин (ВНИИЦСМВ)

2 ЗАТВЕРДЖЕНО наказом Держстандарту України від 8 вересня 1999 р. № 167

ВВЕДЕНО В ДІЮ наказом Держстандарту України від 3 лютого 2000 р. № 97

3 ВВЕДЕНО ВПЕРШЕ

4 РОЗРОБНИКИ **З. С. Бройде**, канд. техн. наук (керівник розробки); **Ю. А. Макаров**, **І. Й. Рождов**, **М. С. Юціс**, **А. Л. Решетова**, **О. Й. Бент**, **А. П. Виговська**, канд. техн. наук; **В. Г. Братчиков**, канд. техн. наук; **В. А. Уліцький**, канд. фіз.-мат. наук; **О. Ю. Васильвицький**, канд. хім. наук

ЗМІСТ

	С.
Вступ	IV
1 Галузь використання	1
2 Нормативні посилання	1
3 Визначення	2
4 Позначення і скорочення	2
5 Порядок найменування відходів за генетичним принципом	2
6 Порядок віднесення відходів до класифікаційних категорій	4
Додаток А Основні терміни, що відбивають конкретні види і стан відходів, та визначення до них	5
Додаток Б Основні терміни, що відбивають загальний стан відходів, та визначення до них	10
Додаток В Терміни, що їх використовують як додаткові для позначення відходів через найменування процесу, в якому вони утворюються	11
Додаток Г Джерела інформації	12

ВСТУП

Цей стандарт розроблений для забезпечення системності у створенні і використанні баз даних і інформаційних систем з відходів, їхніх показників, методів контролю, технологій перероблення й утилізації, зокрема знешкодження небезпечних відходів.

Однозначне найменування відходів, співвіднесене з процесом утворення, видом економічної діяльності та наявними класифікаційними категоріями, дозволяє використовувати для управління поводженням із відходами чинні міжнародні класифікатори та інформаційні технології промислово розвинутих країн.

Під час установаження класифікаційних категорій відходів, що паспортизуються, допустимо використовувати джерела інформації, наведені у додатку Г.

**ДСТУ 3910—99
(ГОСТ 17.9.1.1—99)**

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

**ОХОРОНА ПРИРОДИ
ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ**

КЛАСИФІКАЦІЯ ВІДХОДІВ

**Порядок найменування відходів
за генетичним принципом
і віднесення їх до класифікаційних категорій**

**ОХРАНА ПРИРОДЫ
ОБРАЩЕНИЕ С ОТХОДАМИ**

КЛАССИФИКАЦИЯ ОТХОДОВ

**Порядок наименования отходов
по генетическому принципу
и отнесения их к классификационным категориям**

**NATURE PROTECTION
WASTE TREATMENT**

WASTE CLASSIFICATION

**Order of waste denomination
according to their genesis
and their reckon with classification categories**

Чинний від 2001-01-01

1 ГАЛУЗЬ ВИКОРИСТАННЯ

Цей стандарт установлює порядок визначення найменування відходів відповідно до їхнього стану, процесу утворення, виду економічної діяльності і віднесення відходів до наявних класів, груп та інших категорій.

Вимоги цього стандарту застосовують під час паспортизації відходів і розробки нормативних документів, що відносяться до поводження з відходами.

Вимоги цього стандарту поширюються на будь-які види діяльності, зв'язані з утворенням відходів, їхнім виявленням, паспортизацією і поводженням з відходами на всіх стадіях життєвого циклу, а також з визначенням ступеня їхньої небезпеки і ресурсної цінності.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті наведено посилання на такі стандарти:

ДСТУ 2195—99 (ГОСТ 17.9.0.2—99) Охорона природи. Поводження з відходами. Технічний паспорт відходу. Склад, вміст, викладення і правила внесення змін

Видання офіційне

ДСТУ 3910–99 (ГОСТ 17.9.1.1–99)

ДСТУ 3211—95 (ГОСТ 1639—93) Брухт та відходи кольорових металів і сплавів. Загальні технічні умови

ДСТУ 3911—99 (ГОСТ 17.9.0.1—99) Охорона природи. Поводження з відходами. Виявлення відходів та подання інформаційних даних про відходи. Загальні вимоги

ГОСТ 4.115—84 Сырье вторичное текстильное сортированное и отходы производства текстильные сортированные. Номенклатура показателей

ГОСТ 12.1.005—88 Система стандартов безопасности труда. Общие санитарно-гигиенические требования к воздуху рабочей зоны

ГОСТ 12.1.007—76 Система стандартов безопасности труда. Вредные вещества. Классификация и общие требования безопасности

ГОСТ 19433—88 Грузы опасные. Классификация и маркировка

ГОСТ 30333—95 Паспорт безопасности вещества (материала). Основные положения. Информация по обеспечению безопасности при производстве, применении, хранении, транспортировании, утилизации.

3 ВИЗНАЧЕННЯ

У цьому стандарті використано такі терміни та визначення:

3.1 База даних — сукупність даних, які організовано за певними правилами, що передбачають загальні принципи опису, зберігання, та маніпулювання даними незалежно від прикладних програм.

3.2. Відходи (відхід) — речовини, матеріали і предмети, які утворюються у процесі людської діяльності, не мають подальшого використання за місцем утворення чи виявлення та яких їхній власник позбувається, має намір або повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення.

Примітка 1. У довіллі відходи виступають, з одного боку як забруднення, що займають у ньому (довкіллі) певний простір та (або) спричиняють негативний вплив на інші живі і неживі об'єкти і субстанції, а з іншого боку — як вторинні матеріальні і енергетичні ресурси для можливої утилізації безпосередньо слідом за утворенням або після відповідного перероблення.

Примітка 2. Термін «відхід» застосовують для позначення конкретного різновиду відходів, що утворюється у фіксованому процесі і характеризується сукупністю певних показників, методів їхнього контролю і полів значень.

3.3 Класифікація відходів — процес впорядкування даних про відходи, який охоплює ідентифікацію виду відходів відповідно до їхнього стану, складу і властивостей через номенклатурну назву, співвіднесення з певним процесом утворення та видом економічної діяльності та віднесення до будь-яких інших діючих систем групування чи переліків (забруднень, вторинних ресурсів, токсикантів і т.ін.), категорій речовин, матеріалів та інших об'єктів, а також до певних видів перероблення, утилізації та видалення відходів.

4 ПОЗНАЧЕННЯ І СКОРОЧЕННЯ

НД — нормативний документ;

ТПВ — технічний паспорт відходу;

ІЕС — інформаційно-експертна система (підприємства, міста, регіону, галузева, державна) з відходів.

5 ПОРЯДОК НАЙМЕНУВАННЯ ВІДХОДІВ ЗА ГЕНЕТИЧНИМ ПРИНЦИПОМ

5.1 Порядок визначення номенклатурної назви відходу

5.1.1 Номенклатурна назва відходу — спеціальний термін, який відбиває стан і структуру відходів за місцем їхнього утворення або виявлення, складається з одного слова чи комбінації слів і відповідає:

— конкретному різновиду відходів;

— загальному стану відходу в цілому та його компонентів;

— назві речовини, матеріалу, готового виробу чи іншій номенклатурній назві сировини або продукції, що частково або повністю визначає склад і стан виду відходів у цілому або його компонентів;

— стану відходу як продукту процесу, в якому він утворюється.

У разі неможливості визначення номенклатурної назви відходів жодним з вищезазначених термінів і понять вживають слово «відходи (відхід)».

5.1.2 У разі наявності попередньо визначеної назви відходу, встановленої згідно з вимогами ДСТУ 3911, ДСТУ 2195 (додаток В), наявних НД та з іншими джерелами інформації (довідкова та науково-технічна література), цю назву перевіряють на відповідність цьому виду відходів та термінам з переліку (додаток А), які мають перевагу під час визначення номенклатурної назви відходів.

5.1.3. У разі відсутності назви виду відходів у джерелах, зазначених у 5.1.2, її визначають за допомогою додатка А.

5.1.4. Якщо найменування відходу згідно з 5.1.2 або 5.1.3 не відбиває повністю стан виду відходів, що описується (наприклад, описує тільки один компонент відходу), або відсутнє взагалі, то за додатком Б визначають основний термін, який найбільш повно відповідає стану цього виду відходів.

5.1.5. Якщо за допомогою додатка Б встановлено наявність щонайменше двох компонентів, з яких складається цей вид відходів, для кожного компонента визначають назву відповідно до 5.1.2—5.1.4.

5.1.6 У разі неможливості встановлення номенклатурної назви відходу чи компонентів відходу за допомогою додатків А, Б і Г згідно з 5.1.2—5.1.5, її можна визначити за допомогою національного чи міжнародного класифікатора продукції та даних, наведених у ТПВ (ДСТУ 2195, додаток В). Для цього з числа наведених у графах 11 і 21 ТПВ стандартизованих найменувань матеріалів (речовин, продукції, сировини) добирають такі, що найбільш відповідають складу і стану виду відходів (компонентів відходу) за допомогою слів «відпрацьований (-а, -е)», «зношений (-а, -е)», «забруднений (-я, -е)» з наведенням назви компонента, який є забруднювальною речовиною, «некондиційний (-а, е)», бракований (-а, -е)» і т. ін.

5.1.6.1 Для продуктів (матеріалів, речовин та інших об'єктів), які є небезпечними відходами, в назві використовують спеціальні терміни, що розкривають характер небезпеки: «токсичний», «радіаційно небезпечний» тощо, які встановлюють за допомогою відповідних НД та інших джерел інформації.

5.1.6.2 Якщо встановлена таким чином назва не описує вичерпно стан відходу (описує тільки один компонент відходу), тоді за допомогою додатку Б визначають термін, який найбільш відповідає стану цього виду відходів, та відповідно до вимог цього розділу визначають номенклатурну назву відходу в цілому як комбінацію відповідних термінів.

5.1.7 У разі неможливості визначення номенклатурної назви відходу (компонента відходу) відповідно до 5.1.2—5.1.6 допускається використання уніфікованої назви процесу, в якому утворюється цей вид відходів, з доповненням терміном з числа наведених у додатку В.

5.1.8 Використання слова «відходи (відхід)» як номенклатурної назви допускається тільки як виняток у разі неможливості її визначення згідно з 5.1.2—5.1.7.

5.2 Порядок установаження повної назви відходу

5.2.1 Повна назва відходу містить:

- номенклатурну назву відходу;
- уніфіковану назву процесу, в якому утворюється або виявлено відхід;
- уніфіковану назву виду економічної діяльності, в якій реалізовано цей процес.

5.2.2 Уніфіковану назву процесу встановлюють відповідно до чинних стандартів, класифікацій, переліків та інших НД.

5.2.3. Уніфіковану назву виду економічної діяльності, в якій утворюються відходи, визначають за національним чи міжнародним класифікатором видів економічної діяльності.

5.2.4. У разі встановлення повної назви відходів, виявлених поза місцем їхнього утворення, допускається до встановлення точного процесу утворення і виду економічної діяльності наводити відповідні відомості про процес і вид економічної діяльності за місцем виявлення, наприклад, процес «неорганізований вивіз відходів», вид економічної діяльності «каналізація і збирання відходів».

6 ПОРЯДОК ВІДНЕСЕННЯ ВІДХОДІВ ДО КЛАСИФІКАЦІЙНИХ КАТЕГОРІЙ

6.1 Після виконання вимог розділу 5 цього стандарту і ДСТУ 2195 (6.5—6.7), перевіряють відповідність показників відходу, що паспортизується, та їхніх значень (з урахуванням застосованих методів контролю та виявлених факторів впливу) вимогам вітчизняних і міждержавних стандартів (ДСТУ 3211, ГОСТ 4.115, ГОСТ 12.1.005, ГОСТ 12.1.007, ГОСТ 19433, ГОСТ 30333 та ін.), чинних класифікаторів, будівельних норм і правил, санітарних норм, переліків, інструкцій та інших НД.

6.2 Якщо відхід підпадає під вимоги чинних НД, наведених у 6.1, установлюють певну категорію або інші класифікаційні вимоги до цього відходу (клас, групу, позицію в переліку і т.ін.) відповідно до вимог кожного такого НД.

6.2.1. Відповідність відходу вимогам класифікаційних НД установлюють за характеристиками (властивостями, ознаками) відходу, виявленими у процесі паспортизації за ДСТУ 2195, з урахуванням його повної назви та відповідно до існуючих правил віднесення до певних категорій речовин і матеріалів, що регламентуються чинними НД.

6.2.2. Під час заповнення ТПВ (ДСТУ 2195, додаток Г) повну назву відходу, визначену згідно з розділом 5 цього стандарту, послідовно ставлять у відповідність із класифікаційними даними відходу, що паспортизується, за Державним класифікатором відходів та, надалі, за кожним чинним НД, зазначаючи код, клас, групу, номер рядка у переліку, тощо.

6.3 Перелік чинних НД, наведених у 6.1, вимог до конкретних видів відходів, так само як і обов'язки виробників відходів, переробників та органів контролю щодо встановлення відповідності даних про відходи класифікаційним вимогам, а також відповідальність за достовірність цих даних установлюють відповідно до законодавства України в сфері поводження з відходами та до міжнародних угод.

6.3.1 Під час введення до регіональних та галузевих ІЕС паспортів відходів, які класифіковано відповідно до вимог цього стандарту, додатково перевіряють відповідність повноти класифікаційних вимог чинних НД реальним характеристикам відходів. У разі виявлення протиріччя і необхідності доповнення та уточнення класифікаційних вимог, ІЕС направляє відповідні пропозиції розробникам НД.

ДОДАТОК А
(рекомендований)

**ОСНОВНІ ТЕРМІНИ, ЩО ВІДБІВАЮТЬ КОНКРЕТНІ ВИДИ
І СТАН ВІДХОДІВ, ТА ВИЗНАЧЕННЯ ДО НИХ**

Агломерат	Продукт випалу руд та інших матеріалів, у якому легкоплавка частина матеріалу, твердіючи, скріплює між собою тверді частинки
Барда	Залишки бродильного виробництва, з яких видалені летючі компоненти
Бітум	Природна або штучно отримана пластична чи високов'язка речовина — суміш вуглеводів з продуктами їхньої полімеризації та окислення
Вижимки	Залишки овочів, фруктів та іншої рослинної продукції після пресової обробки
<i>Вичавки *)</i> <i>Макуха</i>	
Випади	Жмутики вовни, що їх отримують з-під класирувальних сортувальних столів, тріпальних, сушильних та інших машин, під час пневмотранспортування митої вовни, очищення пресового цеху. У митому стані мають закатаний вигляд.
Виштампування	Залишки металу та інших матеріалів після ковальсько-пресової обробки
<i>Випресування</i> <i>Задирка</i>	
Віск	Жироподібна аморфна речовина, що являє собою складні ефіри вищих жирних кислот і одноатомних вищих спиртів, які залишаються після переробки тваринних, рослинних і природних продуктів
Вовна некондиційна <i>Вовна брильна</i>	Залишки вовни, що утворюються на різних стадіях переробки хутрової сировини
<i>Вовна каналізаційна</i> <i>Вовна кислотна</i> <i>Вовна підпилочна</i> <i>Вовна підстрига</i> <i>Вовна рубка</i> <i>Вовна зметена</i> <i>Очес</i>	
Води дренажні	Води, які профільтрувалися у дренаж з тіла гідротехнічної споруди або її основи, а також з осушуваного (зрошуваного) земельного масиву
Води зворотні <i>Води зворотні неочищені,</i> <i>Води зворотні недостатньо очищені,</i> <i>Води зворотні очищені (нормативно),</i> <i>Води зворотні чисті (нормативно)</i>	Води, що повертаються за допомогою технічних споруд та засобів з господарської ланки кругообігу води до його природних ланок у вигляді стоків та скидів

*) Курсивом позначені допустимі синоніми основних термінів.

ДСТУ 3910–99 (ГОСТ 17.9.1.1–99)

Води лляльні	Води з домішками (здебільшого нафтопродуктів), зібрані в колодязях-ллялах машинних відділень суден
Води попутні <i>Води кар'єрні</i> <i>Води пластові</i> <i>Води шахтні</i>	Природні води (водні розчини), які виділяються у процесах видобутку корисних копалин
Води скидні	Води, які відводять зі зрошуваних сільськогосподарських угідь та забудованих територій, що поливаються, а також води, які відводять із ділянок, де застосовується гідромеханізація
Води стічні	Різновидність зворотних вод, що утворилися у процесах господарсько-побутової і виробничої діяльності, а також під час відведення із забудованих територій вод, які утворюються внаслідок випадання атмосферних опадів
Ганчір'я <i>Дрантя</i> <i>Лахміття</i> <i>Мотлох</i>	Зношені текстильні вироби, що їх не використовують за цільовим призначенням
Гнилісні залишки	Продукти процесу розкладу органічних речовин, що утримують азот (білків), під впливом мікроорганізмів
Гній	Екскременти тварин
Гранулят	Дрібні, щільні агрегати будь-якої речовини у вигляді зерен, які утворюються під час переходу речовини з рідинного у твердий стан або в інших процесах
Гудрон	Смоляна маса, що залишається після відгону від нафти легких фракцій та більшості олив або кубовий залишок, що залишається під час дистиляції жирних кислот та сирого гліцерину у харчовій промисловості
Екстракт	Розчин певних компонентів, які виділено із суміші твердих або рідинних речовин за допомогою селективних розчинників (екстрагентів)
Жиропіт <i>Неочищений ланолін</i>	Виділення потових і сальних залоз на шкірах та волосяному покриві тварин, що видаляються у підготовчих операціях під час вироблення шкір та хутряної сировини
Жом	Залишки подрібнених коренеплодів після екстрагування цільового продукту
Зажимні кінці	Відрізки матеріалу, що утворюються у процесах розкроювання або обробки матеріалу в місцях його закріплення
Зола <i>Попіл</i>	Залишок після спалення органічних сполук до мінералізованого стану
Капехі	Втрати рідинних продуктів, напівфабрикатів, сировини, обумовлені нещільностями обладнання
Кек	Твердий залишок фільтрації пульпи
Кінці	Відрізки волокна, ниток, стрічки, пряжі та інших матеріалів, розміри яких не дозволяють використовувати їх за прямим призначенням основного матеріалу
Кісточки	Тверді стрижневі частини (насіння) плодів фруктів, овочів і ягід

Клапоть <i>Вирубка</i> <i>Клапоть кушнірський</i> <i>Клапоть мірний</i> <i>Клапоть підніжний</i> <i>Міжлекальний випад</i>	Обрізки тканин та інших листових матеріалів, що їх отримують у різних технологічних операціях, розміри і якість яких не дозволяють використувати їх у виробництві основних виробів
Кокс	Твердий залишок, що утворюється внаслідок нагрівання різних видів палива до високих температур без доступу повітря: кам'яновугільний, пековий, електродний, нафтовий
Компост <i>Перегній</i>	Продукт розкладання мікроорганізмами твердих сумішей органічного походження
Конфіскати	Окремі органи або частини тіл людей і тварин, вилучені під час розбирання (розчленування, розтинання) туш (трупів) або під час хірургічних операцій та вівісекцій
Костра	Задерев'янілі частини стеблин прядивних рослин (льону, коноплі, кенафу та ін.), які одержують під час їхньої первинної обробки
Кубовий залишок	Малолеткий висококиплячий залишок, що утворюється у процесах дистиляції та ректифікації рідких сумішей на фракції
Ливник <i>Прибування</i>	Частина відливки, що утворюється поза габаритами виробу, який відливається, під час заповнення розплавом ливарної форми; відокремлюється під час подальшого оброблення виробу
Лузга	Задерев'янілий покрив насіння соняшника, який відокремлюється під час його обрушування
Лушпиння <i>Насіннева оболонка</i>	Зовнішня оболонка насіння і плодів, що залишається після лушення та обрушування насіння рослин
Макулатура	Паперові вироби та залишки паперу, непридатні для подальшого використання
Мездра	Підшкірно-жирова клітковина, м'ясо, сало, шматки сухожилля, що видаляють зі шкір у підготовчих операціях
Мелясса <i>Кормова патока</i>	Концентрований розчин вуглеводів (переважно цукристих), з якого подальше вилучення цукру за звичайною технологічною схемою буряко-цукрового виробництва неможливе.
Мичка	Пухнаста однорідна маса волокон з невеличкими обривками пряжі
Наріст <i>Дендрит</i>	Відокремлені від поверхні коралоподібні відклади, що утворюються у перенасичених розчинах, а також у процесі нанесення покриттів тощо
Насіння	Зародишеві частинки рослинної сировини, що перероблюються
Недогарок <i>Огарки</i>	Окиснені за високої температури залишки мінеральної сировини — продукти випалювання руд та концентратів
Облой	Залишки матеріалу, що утворюються у зазорах штампувального та ливарного інструменту
Обрізь <i>Зрізи</i> <i>Пруг</i>	Залишки країв листа (шматка) матеріалу, що утворюються під час розкрювання тканин, шкіри, хутра, металу та інших листових матеріалів
Окалина <i>Іржа</i>	Продукт окиснення сплавів металів, відокремлений від основної маси металу

Окрайки <i>Підбір</i>	Жмутики волокна, що утворюються і збираються на складах під час вантажно-розвантажувальних робіт, зібрані з тари, верхніх шарів паки злежалого та забрудненого волокна
Осад фільтраційний <i>Дефекат</i>	Залишковий продукт процесу очищення розчинів від завислих речовин. У крохмально-патоковому виробництві — залишковий продукт очищення сиропу. У цукровому виробництві — залишковий продукт очищення бурякового соку від домішок, які містять вапно
Пасма	Сувої ниток сурових або пофарбованих, що не піддаються подальшому перемотуванню
Пек	Маса, що залишається після перегонки кам'яновугільного, торф'яного, деревного дьогтю, а також нафтової смоли після піролізу
Перліт жирний	Відпрацьований сорбент (перліт) із залишками жирів і мастил
Підміть	Суміш обрізків ниток, волокна і пуху, з різним ступенем засміченості та засмальцьованості, яка збирається під час підмітання підлоги у приміщеннях крутильного і ткацького виробництв, а також під час обмахування та очищення машин
Підмільний луг	Нейтралізовані промислові стоки, що містять омилені жирні кислоти, нейтральний жир і нежирові речовини
Порода <i>Порода вміщаюча</i>	Природний матеріал, що містить у різних кількостях різні мінеральні агрегати
Послід	Екскременти птахів та дрібних тварин
Пульпа	Суміш технічної рідини процесу з твердими компонентами
Плутанка	Невпорядковано переплетені, заплутані нитки, волокна, пряжа, дріт тощо
Пух	Неушцілені тонкі волокна тваринного, рослинного і штучного походження, слабо зчеплені між собою
Рідина промивна <i>Промивні води</i>	Розчин, емульсія, суспензія, пульпа або їхні суміші, що утворюються внаслідок очищення матеріалів, виробів тощо шляхом змиву непотрібних (шкідливих) компонентів технічною рідиною
Сажа	Аморфний вуглець — продукт неповного згоряння або термічного розкладання органічних сполук
Скрап	Дрібні застигли частинки та безформні пластинки застиглого металу, що утворюються внаслідок розбризкування чи розливів рідкого металу, а також залишки металу на ливарному обладнанні
Соапстоки	Суміш омиленних (вільних) жирних кислот, нейтральних жирів і нежирових речовин, які утворюються внаслідок нейтралізації рослинних олій та жирів
Стружка Відструги Ошурки <i>Тирса</i>	Продукти руйнування матеріалів у процесах механічної обробки

Улюк волокнистий	Маса з недорозвиненого щуплого насіння (улюка) хлопчатника з різним ступенем опушеності, з домішкою волокна у вільному стані, волокнуватих дефектів і сміття
Фекалії	Екскременти людини
Фільтрат	Рідина, що виділяється твердими відходами під час їхнього зберігання (транспортування) або утворюється в спеціальних фільтраційних процесах.
Фус (фуз) <i>Кубовий відстій</i>	Осад, що утворюється під час відстоювання рідких продуктів у ємностях (гідрофус — фус, що утворився в процесі гідратації олії)
Хвости	Залишки корисних копалин, що утворюються у процесах збагачення, з низьким утриманням корисних агрегатів, які зосереджуються у концентраті
Шкаралупа <i>Лушпина</i>	Залишки твердого покриття яєць та плодів
Шлак	Побічний продукт процесів окиснення-відновлення, у загальному випадку суміш оксидів з іншими компонентами процесу (наприклад, томасшлак — суміш фосфорного ангідриду і продуктів його взаємодії з іншими компонентами (головним чином з вапном) у сталеплавильному (конверторному) процесі)
Шлам <i>Відстій</i> <i>Мул</i> <i>Осад</i> <i>Шліх</i>	Конденсована маса, яка виділяється з суспензії під гравітаційним або механічним впливом з можливими залишками рідини
Шрот <i>Жмих</i>	Тверді залишки насіння олійних культур після вилучення з них олії екстракцією та пресуванням

ДОДАТОК Б
(рекомендований)

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ, ЩО ВІДБИВАЮТЬ ЗАГАЛЬНИЙ СТАН ВІДХОДІВ, ТА ВИЗНАЧЕННЯ ДО НИХ

Гель	Консистентна (драглиста) дисперсна система, що утворюється в результаті коагуляції золю
Емульсія	Дисперсна система, що являє собою розподілені в рідині мікрочастинки іншої рідини, що не змішується з нею, з розмірами частинок, більшими ніж у золів
Завись	Суспензія, в якій частки осідають або спливають дуже повільно через малу різницю щільності дисперсного середовища та дисперсної фази
Золь <i>Дим*</i> <i>Піна</i> <i>Туман</i>	Колоїдна дисперсна система з часток розмірами 0,001 — 0,1 мкм, рівномірно розподілених у основному компоненті: гідрозоль — у воді, аерозоль — у газовому середовищі (повітрі)
Коагулят	Осад дисперсної фази, що випадає з колоїдної системи в разі її дестабілізації
Конгломерат <i>Маса</i>	Невпорядковане механічне сполучення невідомого компонентного складу і структури
Лом <i>Бій</i> <i>Куски</i> <i>Уламки</i>	Некондиційні вироби або частини виробів з металів чи з інших твердих речовин
Паста	Концентрована суспензія
Порошок	Тонкоподрібнена тверда речовина
Пил	Завислі у газовому середовищі (повітрі) або осілі на тверду поверхню тверді частинки розмірами від 0,01 до 100 мкм
Розчин	Стійка, незалежно від часу, гомогенна суміш щонайменше двох компонентів, які рівномірно розподілені за об'ємом, відходу, основний з яких — розчинник, котрий утворює певні рідкі, газоподібні або тверді фазові стани з іншими компонентами
Суміш	Сукупність щонайменше двох відомих компонентів невідомої структури
Смола	Конденсована маса органічного походження
Сплав	Твердий або рідинний розчин, хімічна сполука металів між собою або з неметалами, яка має основні властивості металів; однорідна система, яку отримують шляхом сплавлення металів, неметалів, оксидів, органічних речовин
Суспензія	Агрегатно і кінетично нестійка дисперсна система, що являє собою розподілені в рідині або газі тверді частки з розмірами 100 і більше мікрон

* Курсивом позначені допустимі синоніми основних термінів.

ДОДАТОК В
(рекомендований)

**ТЕРМІНИ, ЩО ЇХ ВИКОРИСТОВУЮТЬ ЯК ДОДАТКОВІ
ДЛЯ ПОЗНАЧЕННЯ ВІДХОДІВ ЧЕРЕЗ НАЙМЕНУВАННЯ ПРОЦЕСУ,
В ЯКОМУ ВОНИ УТВОРЮЮТЬСЯ**

Брак
Вибраковування
Виділення
Вижимка
Викид
Відпрацювання
Відсів
*Гравівідсів *)*
Відстій
Сублімація
Залишок
Конденсат
Концентрат
Накип
Осад
Осмол
Пересортиця
Продукт
Продукти зношування
Продукти корозії
Просів
Рециркулянт
Розплав
Фракція
Шом

*) Курсивом позначені допустимі синоніми основних термінів.

ДОДАТОК Г
(рекомендований)

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Классификатор технологических операций в машино— и приборостроении I 85 151. — М.: Изд. стандартов.— 1987.— 71 с.
2. Международная стандартная отраслевая классификация всех основных видов экономической деятельности (МСОК) St/ESA/STA/SEP/M/4/Rev.3. ООН.— 1992. 195 с.
3. ДСТУ 2431-94 Відходи текстильні. Терміни та визначення
4. Наказ Мінекобезпеки України від 10.10.97 № 164 «Про затвердження переліків відходів і їх небезпечних властивостей та інструкцій щодо контролю за транскордонним перевезенням відходів і їх утилізацією/видаленням»
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 20.03.98 № 393 «До питання регулювання експорту та імпорту озоноруйнуючих речовин і продукції, що їх містить»
6. Базельская Конвенция о контроле за трансграничной перевозкой опасных отходов и их удалением. Заключительный акт.— Женева.— Программа ООН по окружающей среде.— 1989.— 98 с.
7. Доклад Второго Совещания Конференции Сторон Базельской конвенции о контроле за трансграничной перевозкой опасных отходов и их удалением.— Женева.— Программа ООН по окружающей среде.— UNEP/CHW 2/30.—59 с.
8. Рекомендации по экологически безопасным технологиям, продуктам и кратким экологическим характеристикам продукта для правительств стран — членов ЕЭК. — 1994.— ECE/CEP/3
9. Руководство для правительств. Применение процедуры предварительного обоснованного согласия для запрещенных или строго ограниченных химических веществ в международной торговле.— Рим — Женева.— 1991. Продовольственная и сельскохозяйственная организация ООН/Программа ООН по окружающей среде.— 47 с.
10. European Waste Catalogue: //Off. Journal of the European Communities.— 7.1.94.— № L5.— P.14-33
11. List of hazardous waste //Off. Journal of the European Communities.— 31.12.94.— № L356.— P.13-22
12. Categories or genetic types of hazardous waste listed according to their nature of the activity which generated them//Off. Journal of the European Communities.— 31.12.91.— № L377.— P.23-27
13. Green list wastes //там же.— 06.02.93.— № L30.— P.21-25
14. Amber list wastes //там же.— 06.02.93.— № L30.— P.26-27
15. Red list wastes //там же.— 06.02.93.— № L30.— P.28
16. Современное состояние стандартизации в области вторичных материальных и энергетических ресурсов /М. Б. Плущевский, В. Г. Степанов, В. А. Улицкий и др. //Технология: Ресурсосберегающие процессы, оборудование, материалы.— 1994.— вып. 3-4.— С. 28-37.
17. Единая система классификации и кодирования технико-экономической информации по материально-техническому снабжению. Отраслевой классификатор. Сводная целевая номенклатура вторичных материальных ресурсов (СЦН ВМР).— М.: ГВЦ Госснаба.— 1988.

18. Наркевич И. П. Классификация промышленных отходов //Химическая промышленность. —1988.— № 4.— С. 51-54.
19. СНиП 2.01.28-85 Полигоны по обезвреживанию и захоронению токсичных промышленных отходов. Основные положения по проектированию. /Госстрой СССР.— М.: ЦИТП Госстроя СССР.— 1985.— 16 с.
20. Временный классификатор токсичных промышленных отходов и Методические рекомендации по определению класса токсичности промышленных отходов № 4286-87.— М.: Минздрав СССР, ГКНТ СССР.— 1987.— 25 с.
21. Система критериев комплексной оценки опасности химических веществ загрязняющих окружающую среду /Г. Н. Красовский и др. // Гигиена и санитария. —1992. — № 9-10.— С. 15-17
22. Toxic Chemical Release Inventory Reporting Form R and Instructions: Section 313 of the Emergency Planning and Community Right-to-Know Act. Revised 1991 Version.— Washington: US EPA.— May 1992.— 128 p.
23. Современные проблемы применения компьютерных систем для оценки токсикологической и экологической опасности химических веществ /С. М. Новиков и др.// Гигиена и санитария.— 1994.— № 5.— С. 4-8
24. Users Guide to Hazardous Substance Data Banks Available in OECD Member Countries.— 1991.— OECD/GD(91)102
25. Пороговые количества опасных веществ (Дополнение Ш к Приложению I Акта Совета ОЭСР С (88)84 (Заключение) //Руководящие принципы по предотвращению, готовности к действиям при химических авариях: Руководство для государственных органов, промышленного персонала и прочих заинтересованных сторон.—Директорат ОЭСР.— Париж.— 1993.— С. 255-258
26. Энциклопедия по безопасности и гигиене труда: /перевод с английского 3-го перераб. изд. в 4-х томах.— М.: Профиздат.— 1987
27. Вредные химические вещества. Радиоактивные вещества: Справочник /В.А.Баженов и др.— Л.: Химия.— 1990.— 464 с.
28. Нормы радиационной безопасности НРБ 76/78 и Основные санитарные правила работы с радиоактивными веществами и другими источниками радиоактивных излучений ОСП — 72/87 /Изд. 3-е перераб. и доп.— М.: Энергоатомиздат.— 1988
29. Classification of radioactive waste: Safety Guide. International Atomic Energy Agency: Division of Nuclear Fuel Cycle and Waste Management. RADWASS programme Safety Series № 111-G-1-1.Vienna.— 1993.— 48 p.

Ключові слова: класифікація відходів, вид відходів, найменування відходів за генетичним принципом, номенклатурна назва відходу, повна назва відходу, уніфікована назва процесу утворення, назва виду економічної діяльності, класифікаційні категорії, порядок віднесення.
